

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Naturvårdsverkets skrivelse hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål

Er beteckning: M2022/01181

Länsstyrelsen synpunkter

Beträffande Naturvårdsverkets förslag om undantag från avfallsdefinitionen i 15 kap 1 a miljöbalken anser Länsstyrelsen att det är alldeles för snävt formulerat för att kunna lösa de hinder som finns för en cirkulär hantering av schaktmassor från infrastrukturprojekt. Därför bedömer Länsstyrelsen att det fortsatt behöver utredas om inte framtagande av så kallade end of waste-kriterier kan vara ett alternativ för att ytterligare bidra till en rationell och cirkulär hantering av schaktmassor. Länsstyrelsen är positiv till förslaget att göra det möjligt, under vissa förutsättningar, att lagra avfall längre tid än tre år. Länsstyrelsen anser att det föreslagna undantaget från tillståndsplikt för mekanisk bearbetning och sortering av avfall i 29 kap. 40 – 43 §§ miljöprövningsförordningen behöver ses över på så sätt att undantaget kan gälla oavsett vilket plats materialet ska användas på. Länsstyrelsen är positiv till förslaget att införa en mängdgräns för tillståndsplikt för återvinning av avfall i anläggningsändamål i 29 kap. 34 § miljöprövningsförordningen. För befintliga verksamheter som kommer att omfattas av tillståndsplikt enligt det nya föreslagna X kapitlet i miljöprövningsförordningen anser Länsstyrelsen att det behövs tre år från förslaget i ikraftträdande för att ta fram och lämna in en tillståndsansökan. Länsstyrelsen är positiv till föreslagna uppdrag till Skatteverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket.

Då föreslagna ändringar i framför allt miljöprövningsförordningen är relativt omfattande bedömer Länsstyrelsen att det är svårt att förutsäga konsekvenserna fullt ut. Bedömningen av om schaktmassor är avfall eller inte avfall kommer att få stor betydelse i och med förslagen. Det kommer därför att vara viktigt med vägledning i denna fråga. Med nuvarande förslag på författningsändringar ser Länsstyrelsen att anläggningar som idag hanterar schaktmassor kan behöva ta höjd för att kunna ta emot både schaktmassor som inte är avfall och schaktmassor

som är avfall för att verksamheten ska kunna bedrivas rationellt. I det sammanhanget får också massornas ursprung stor betydelse för hur verksamheten klassas.

Miljöbalken

Länsstyrelsen anser inte att det föreslagna undantaget från avfallsdefinitionen i 15 kap 1 a § miljöbalken som innebär att *icke förorenad jord och annat naturligt material som har grävts ut i samband med en byggverksamhet inte ska utgöra avfall om det är säkerställt att den i sitt naturliga tillstånd ska användas för byggnation på den plats som grävningen utfördes* är tillräckligt. Länsstyrelsen anser att det på grund av formuleringen *på den plats där grävningen utfördes* kan komma att tolkas att undantaget endast gäller inom ett snävt område. Utformningen av förslaget innebär också att det endast är de massor som kan återanvändas inom byggverksamheten som undantas och således blir en produkt. I praktiken kan det innebära att det endast är en liten del av massorna som uppstår i en byggverksamhet (till exempel ett tunnelbygge) som kommer att omfattas av undantaget. Övriga massor som uppkommer kommer fortsättningsvis att vara avfall. Länsstyrelsens bedömning är att den snäva formuleringen av förslaget till undantaget gör att det inte kommer att bidra till en ökad cirkulär hantering av schaktmassor från byggverksamhet. Framför allt inte från större infrastrukturprojekt till exempel tunnelbyggen där stora volymer berg frigörs under en kort period.

Länsstyrelsen föreslår att användningen inte ska vara kopplad till en viss plats för att undantaget ska gälla. Om användningen inte är kopplad till en viss plats och de massor som frigörs inom en byggverksamhet även kan komma att användas som produkter på annan plats är vår bedömning att undantaget i stället kan bidra till ökad cirkulär användning av massor från byggverksamhet.

Om Länsstyrelsens förslag rörande undantag från avfallsdefinitionen anses alltför vid anser vi i stället att så kallade end of waste kriterier för i första hand entreprenadberg behöver utredas. Länsstyrelsen anser att ett särskilt spår för entreprenadberg kan vara passande med hänsyn till materialets särskilda lämplighet för cirkulär hantering. Beträffande andra massor, förorenad jord och annat naturligt material som har grävts ut i samband med en byggverksamhet, behövs ofta åtgärder vidtas för att massorna ska bli lämpliga för återanvändning. Det finns också helt andra miljörisiker med hantering av sådana massor. Länsstyrelsens uppfattning är också att det finns en stor skillnad i efterfrågan och behov att göra sig kvitt massor beroende på om det är fråga om finkorniga massor eller berg och grus.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget i 15 kap 39 a § miljöbalken att en tillsyns eller tillståndsmyndighet får besluta om att lagring av inert och icke farligt avfall, enligt Naturvårdsverkets definition, under en period längre än tre år inte ska anses vara en deponi.

Miljöprövningsförordningen (213:2015)

Verksamheter som hanterar avfall

Länsstyrelsen är positiv till att en mängdgräns för tillståndsplikt för återvinning av avfall i anläggningsändamål införs i 29 kap. 34 § miljöprövningsförordningen. Dock riskerar den föreslagna gränsen på 100 000 ton att leda till flera tillståndsärenden årligen i en storstadsregion med pågående infrastrukturprojekt som Stockholm.

Länsstyrelsen är tveksamma till förslaget om att undantaget från tillståndsplikt i 29 kap 40 – 43 §§ miljöprövningsförordningen för mekanisk bearbetning och sortering av avfall endast ska gälla om *bearbetningen sker på samma plats där avfallet ska användas*. En slutsats från arbetet med en masshanteringsplan i Stockholms län är att det finns ett behov av fler mindre men centralt lokaliserade masshanteringsplatser för att hanteringen ska kunna ske effektivt. Många av de befintliga masshanteringsverksamheter som återvinner schaktmassor och berg för byggnads och anläggningsändamål i Stockholm är anmälda enligt 29 kap 41 § miljöprövningsförordningen. De här platserna är inte alls de platser där massorna sedan ska användas på vilket innebär att användningen i de flesta fall inte sker på den plats där bearbetningen eller sorteringen sker. En förändring av undantaget från tillståndsplikt, enligt Naturvårdsverkets förslag, innebär troligen att ett flertal verksamheter i Stockholm som i dag är anmälningspliktiga kommer att bli tillståndspliktiga. Länsstyrelsen anser att det kommer att försvåra för en rationell återvinning av avfall för byggnads- och anläggningsändamål. Särskilt eftersom många anläggningar är relativt små och har en varaktighet på ett par år på varje plats framstår det som orimligt för dessa att söka tillstånd. I stället riskerar det att leda till fler långa transporter av massor till de större anläggningarna utanför Stockholm. Länsstyrelsen anser därför att undantagsformuleringen behöver ses över så att bearbetningen och sorteringen inte är kopplad till att användningen ska ske på en särskild plats.

Verksamheter som hanterar massor som inte utgör avfall

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget på ett nytt kapitel X i miljöprövningsförordningen som innebär tillståndsplikt för bearbetning av 200 000 ton jordarter och berg som inte är avfall årligen samt tillståndsplikt för lagring av jordarter och berg som inte är avfall över 300 000 ton, riskerar att leda till att uppskattningsvis cirka 10–15

befintliga verksamheter bli tillståndspliktiga i Stockholm län. Dessa verksamheter behöver en rimlig tid för att ta fram och lämna in en tillståndsansökan. För att dessa verksamheter fortsatt ska kunna bedrivas utan att behöva upphöra anser Länsstyrelsen att det är rimligt att verksamheterna får ytterligare ett år på sig utöver de föreslagna två åren. Det vill säga tre år från förslaget ikraftträdande för att ta fram och lämna in en tillståndsansökan.

Länsstyrelsen anser att förslaget i X kap. 1 § om anmälningsplikt för att *använda icke förorenad jord och annat naturligt material som har grävts ut i samband med en byggverksamhet, om det är säkerställt att materialet kommer att användas i sitt naturliga tillstånd för byggnation på den plats där grävningen utfördes och användningen inte skadar eller innebär någon olägenhet för människors hälsa eller miljön*, är onödigt strängt eftersom det inte finns någon nedre gräns för anmälningsplikten. Enligt Länsstyrelsen borde det finnas en gräns under vilken mindre byggprojekt kan genomföras utan anmälningsplikt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med handläggare Stefan Hellmin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Johanna Lindgren, tf. samhällsbyggnadsdirektör Helena Remnerud och tf. rättsdirektör Helene Munkner deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.